

Okruhy otázek k bakalářským zkouškám pro studenty, kteří začali studovat v říjnu 2014/2015 a dále

Obsah

Okruhy otázek k bakalářským zkouškám pro studenty, kteří začali studovat v říjnu 2014/2015 a dále . 1

1. Povinný okruh Informační věda.....	1
2. Povinný okruh Informační systémy a zdroje	3
3. Povinný okruh Knihovnické procesy a technologie.....	5
4. Volitelné okruhy – student si vybírá jeden okruh	6
a) Volitelný okruh A Informační a komunikační technologie	6
b) Volitelný okruh B Veřejné knihovnické a informační služby.....	7
c) Volitelný okruh C Dějiny knihoven a knižní kultury.....	8

1. Povinný okruh Informační věda

1. Co je předmětem studia informační vědy? Jak byste charakterizovali roli humanitně-filozofického proudu a matematicko-filozofického proudu, které utvářely informační vědu.
2. Jak je definován pojem informace, uveďte různé pohledy, např. přístup Bucklanda, Shanonna a dalších. Charakterizujte, co je to syntaktická a sémantická složka informace a jaký je mezi nimi vztah.
3. Jaké jsou hlavní rysy informační společnosti? Vysvětlete pojmy kyberprostor, informační gramotnost, digitální propast.
4. Vysvětlete termín HCI, popište, čím se tento obor zabývá, a uveďte, jak se uplatňuje v oblasti informačních a komunikačních technologií.
5. Teoretický koncept sociální komunikace. Základní složky komunikačního procesu. Komunikační modely. Podrobný rozbor jednoho vybraného díla z oblasti sociální komunikace.
6. Teoretické aspekty mezikulturní komunikace. Významné výzkumy a studie v této oblasti. Uplatnění výzkumů v dalších výzkumech a praxi.
7. Interní a externí komunikace v organizaci. Specifika marketingové komunikace. Komunikační audit, cíle, prostředky a metody.
8. Autorské dílo. Definice autorského díla podle autorského zákona, vznik autorského díla, ochrana autorského díla v právním řádu České republiky.
9. Odpovědnost poskytovatele služeb informační společnosti. Odpovědnost poskytovatele služby za ukládání obsahu informací poskytovaných uživatelem, povinnost dohlížet na obsah ukládaných informací.

10. Informační etika. Definice informační etiky, vztah k informačnímu právu, základní okruhy problémů, kterými se informační etika zabývá.
11. Digitální propast. Definice digitální propasti, základní dimenze digitální propasti, demografické skupiny nejvíce ohrožené digitální propastí ve vyspělém světě.
12. Big social data. Definice big social data, pozitivní a negativní aspekty big social data, rizika a zneužitelnost big social data.
13. Ekonomie, její historický vývoj, hlavní ekonomické směry, jejich představitelé a jejich významná díla.
14. Základní ekonomické otázky a zákonitosti, teorie nabídky a poptávky na mikroekonomické úrovni.
15. Základní cíle a nástroje v makroekonomii, hospodářské cykly a hospodářská politika.
16. Rodina modelů FRBR. Popište vývoj modelů rodiny FRBR. Vyberte si dva z modelů a charakterizujte jejich entity, atributy a vztahy.
17. Porovnání konceptuálního modelu FRBR a konceptuálního modelu BIBFRAME se zaměřením na definované entity.
18. Přednosti a nedostatky modelu FRBR, vliv modelu FRBR na design informačních systémů.
19. Vývoj knihy v českých zemích.
20. Knihovna a čtenářství v kontextu českých dějin, s rozpracováním konkrétního období.
21. Významné inovace v dějinách knižní kultury.

2. Povinný okruh Informační systémy a zdroje

1. Popište definici pojmu tautologie, kontraindikace a uveďte, jak je možné ověřit, zda nějaký výrok je tautologie.
2. Popište pojem úsudku a popište, jakým způsobem rozpoznáte, zda je úsudek správný.
3. Popište, co je to syntaxe výrokové logiky.
4. Popište, co je to sémantika výrokové logiky.
5. Popište pojem sylogismu a uveďte, jakým způsobem lze použít Vennovy diagramy pro ověření správnosti sylogismu.
6. Charakterizujte textový editor, jeho základní funkce a využití. Uveďte příklady textových editorů. Popište typickou strukturu rozsáhlejšího dokumentu, např. bakalářské práce. Popište možnosti spolupráce více autorů na jednom dokumentu.
7. Charakterizujte tabulkový procesor a jeho základní rysy a funkce. Uveďte typické situace, kdy je vhodné využít tabulkový procesor. Popište použití vzorců v tabulkovém procesoru.
8. Charakterizujte vlastnosti a rysy aplikací pro tvorbu elektronických prezentací. Popište typickou strukturu prezentace a uveďte, s jakými prvky se v prezentaci typicky pracuje.
9. Charakterizujte architekturu sítě Internet. Popište, jaké zdroje na této síti jsou a jak jsou adresovány. Popište, co se stane mezi tím, když ve svém webovém prohlížeči zadáte adresu webové stránky, a zobrazením obsahu této stránky.
10. Popište proces vývoje softwaru, jeho jednotlivé fáze a charakterizujte profese, které se na něm podílejí. Odlište vodopádový a spirálový styl vývoje. Vysvětlete, jak se typicky označují jednotlivé verze.
11. Metodiky projektového managementu, jejich obsah a smysl.
12. Možnosti financování projektů za využití grantových prostředků. Výhody a nevýhody. Klasifikace grantových programů.
13. Mezinárodní bibliografická kontrola, role organizace IFLA v zajištění legislativy povinného výtisku, systémy národních bibliografií.
14. Pojem „rešeršní systém“, jeho základní komponenty, typologie rešeršních systémů, charakteristika booleovského modelu vyhledávání bibliografických informací a jeho alternativy.
15. Databáze databází, jejich vývoj, příklady a využití v rešeršních službách.
16. Souborné katalogy, typologie, srovnání vybraného souborného katalogu v ČR a zahraničí.
17. Systémy šedé literatury v digitálních informačních systémech. Obecný úvod. Charakteristika jednoho vybraného českého systému. Jeho institucionální zakotvení, obsahová charakteristika, softwarová platforma, cílová skupina uživatelů, propojování na další systémy.

18. Metadatové formáty v dokumentografických systémech, charakteristika dvou vybraných zástupců dle volby studenta.

3. Povinný okruh Knihovnické procesy a technologie

1. Grantové programy vhodné pro oblast knihovnických a informačních služeb – charakteristika, obsah, zaměření, omezení.
2. Proces akvizice v knihovnách. Popište principy akvizice, akviziční politiku a strategie rozvoje budování fondu.
3. Povinný výtisk. Charakterizujte legislativu povinného výtisku v ČR.
4. Legislativa v knihovnách. Charakterizujte autorský zákon a zákon o svobodném přístupu k informacím ve vztahu ke knihovnickým a informačním službám.
5. Regionální funkce knihoven, včetně legislativního rámce.
6. Proces organizace knihovního fondu - systémy stavění fondu. Charakterizujte principy stavění fondu v knihovnách, jmenujte výhody a nevýhody jednotlivých systémů stavění fondu.
7. Služby knihoven podle Knihovního zákona, včetně problematiky rovného přístupu k informacím.
8. Ochrana fyzických fondů knihoven, typologie, preventivní opatření, krizová opatření.
9. Knihovní zákony v Československu a České republice, jejich srovnání.
10. Základní dokumenty knihovny - zřizovací listina, knihovní řád, organizační řád a další.
11. Struktura katalogizačních pravidel RDA ve vztahu k modelu FRBR, včetně entit, atributů a vztahů.
12. Systém kooperativní katalogizace v ČR, platné standardy.
13. Role výměnných formátů v katalogizační praxi, charakteristika formátu MARC 21.
14. Vývoj katalogizačních pravidel, se zaměřením na vývoj anglo-amerických standardů, ISBD a katalogizačních pravidel používaných na území ČR.
15. Kvalitativní a kvantitativní výzkumy na podporu služeb knihoven, doloženo případovými studii.
16. Kooperativní projekty v českých knihovnách, obecné principy v systému knihoven, zapojení automatizovaných procesů, doloženo jedním příkladem z praxe.

4. Volitelné okruhy – student si vybírá jeden okruh

a) Volitelný okruh A Informační a komunikační technologie

1. Vysvětlete, co je bibliometrie, řekněte, na čem je založena a jaké má limity ve svém použití. Vysvětlete pojem citační rejstřík, uveďte příklady. Popište bibliometrické zákony.
2. Co je to informační bezpečnost? Popište problematiku a z technického i sociologického hlediska.
3. Projektový trojimperativ a životní cyklus projektu dle PMBoK. Základní popis obsahu a smyslu jednotlivých fází.
4. Pracovní rozklad činností (WBS). Principy tvorby, smysl a návaznosti na další části plánu projektu. Řízení změn.
5. Pojednejte o časovém plánu projektu a základních principech jeho tvorby.
6. Řízení lidských zdrojů na projektech, OBS.
7. Odhady pracností. Metody, postupy a úskalí.
8. Iniciační fáze projektu, obsah, smysl a odlišnost proti fázi plánování. Business case, RFI a RFP.
9. Project Control Book – obsah a smysl.
10. Povinnosti vedoucího projektu v ukončovací fázi projektu.
11. Charakterizujte formáty souborů HTML a XML. Popište, k čemu se používají. Uveďte několik základních značek HTML a popište jejich význam.
12. Vysvětlete pojem komprese souborů, rozlište bezeztrátovou a ztrátovou kompresi. Charakterizujte situace, ve kterých se tyto druhy komprese hodí a používají.
13. Popište členění softwarových aplikací do tří vrstev, popište účel a odpovědnost jednotlivých vrstev. Zmiňte, jakými technologiemi mohou být tyto vrstvy realizovány.
14. Vysvětlete pojmy autentizace a autorizace. Uveďte je na příkladu Studijního informačního systému Univerzity Karlovy. Popište důsledky, které by mělo příliš volné nastavení oprávnění v SIS.

b) Volitelný okruh B Veřejné knihovnické a informační služby

1. Referenční a rešeršní služby v knihovnách, jejich uživatelé, typologie, etapy tvorby rešerše, možnosti rozvoje ve virtuálním prostředí.
2. Základní mezinárodní bibliografické zdroje oboru informační a knihovní vědy, jejich vývoj, obsah a rešeršní rozhraní.
3. České (a československé) bibliografické zdroje oboru knihovní a informační věda (od 20. století do současnosti).
4. Specifika služeb vysokoškolských knihoven, doloženo případovými studiemi.
5. Podpora publikačních aktivit vědců v knihovnách.
6. Automatizace knihovnických procesů a služeb, aktuální situace, doloženo případovými studiemi.
7. Role knihovníků jako lektorů v informační společnosti. Příklady pracovních pozic, potřebné kompetence, možnosti profesního rozvoje v oblasti lektorských dovedností.
8. Specifika celoživotního vzdělávání dospělých se zaměřením na postupy při plánování a realizaci vzdělávací akce zaměřené na dospělé v produktivním věku. Jednotlivá specifika a jejich zdůvodnění, současné tematické trendy na trhu.
9. Specifika lektorské práce v knihovnách. Obecné principy, typy cílových skupin. Požadavky na osobnost lektora, vybrané aspekty přípravy a realizace vzdělávací akce, doloženo dvěma příklady z praxe.
10. Doporučené verbální a non-verbální prezentační techniky. Úloha verbálních a non-verbálních technik, charakteristika vybraných technik, zdůvodnění.
11. Standard pro dobrou knihovnu, statistiky a benchmarking v knihovnách.
12. Výpůjční služby, včetně MVS, MMVS, DDS, výpůjčky e-knih v České republice, včetně problematiky DRM (digital rights management).
13. Srovnání služeb DDS (Document Delivery Service) v ČR a zahraničí (student si zvolí dle svého výběru zahraniční službu).

c) Volitelný okruh C Dějiny knihoven a knižní kultury

1. Kniha jako komunikační médium a jako artefakt.
2. Rukopisná knižní kultura latinského kulturního okruhu ve středověku.
3. Rukopisná knižní kultura českých zemí ve středověku.
4. Hlavní rozdíly mezi rukopisnou a tištěnou kulturou.
5. Přínos knihtisku pro politický a náboženský život, vzdělanost a zábavu od středověku po současnost.
6. Význam ilustrace v dějinách tištěné knihy.
7. Umělecko-řemeslné tendence ve vývoji knižní vazby mezi středověkem a počátkem 20. století.
8. Knihovny období starověku, včetně řecké a římské antiky.
9. Zásadní změny v koncepci budování knihovních fondů mezi středověkem a renesancí.
10. Zásadní rozdíly mezi šlechtickými a měšťanskými knihovnami období raného novověku.
11. Vývoj čtení od středověku do 20. století.
12. Vývoj vizualizace textu pro čtenářskou recepci (antropologie knihy).